

N.Y.C. TIME

זמן הדלקת נרות - 6:43

סוף זמני ק"ש - 9:27

10:04 -

סוף זמן תפלה - 11:07

דף היומי לשבת: מנחות ס"ב

בס"ד, עש"ק פ' ויקהל-פקודי - פ' החודש - שנת תשפ"ו לפ"ק

פרשיות ויקהל-פקודי

"לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (לה:ג). בס' משלחן גבוה מובא מהג"ר יעקב בארי"ט זצ"ל: בס' מגיד מישרים להבית יוסף הכחיש דברי הצדוקים שבאו לאסור הדלקת נר בערב שבת וסמכו עצמם על מקרא שלנו, שנא' "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת". ואמר שם כי דוקא זו ראי' לסתור, שהלוא הכתוב עסוק בענין שבת ובכל זאת הוא מוצא לנכון להזכיר תיבות "ביום השבת". מדוע? אלא שבא במיוחד להוציא מלבם של צדוקים, וללמדך שרק ביום השבת עצמו אסור, אבל להותיר מערב שבת מותר.

לפ"ז יבואר עוד טעם למצות הדלקת נרות שבת, מלבד הטעם הנאמר בגמ' משום שלום בית, והיינו כדי להוציא מלבם של צדוקים, ולהודיע כי אין כל איסור להבעיר אש מערב שבת.

הוסיף על כך תלמידו הג"ר שלמה הכהן מווילנא: על רבינו הגאון החסיד מווילנא נאמר, שהי' מרבה מאד בנרות שבת (מעשה רב אות ק"ב). בפשוטו היינו משום הטעם הנזכר בגמ' להדלקת נרות משום שלום בית, וכמו שכתבו התוס' ממעשה דרב הונא, שכל המרבה בנרות הרי זה משובח וזוכה לבנים תלמידי חכמים.

אמנם לפי הנ"ל נראה כי כמו כן, כדי להוציא מלבם של צדוקים, ענין נכבד הוא להרבות בנרות שבת ולפרסם כמה שיותר כי ההדלקה בערב שבת מותרת, כמו שמצינו בקצירת העומר (יבמות סה). שכל העיירות הסמוכות היו מתכנסות לשם, כדי שיהא נקצר בעסק גדול, וגם הקצירה עצמה היתה נעשית כך כאשר הקוצר הי' משתף עמו את הציבור בשאלות. כל זאת מפני הבייתוסים שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יו"ט. כך נראה לבאר גם טעם מנהגו של רבינו הגר"א להרבות בנרות שבת.

"ויצו משה וגו' אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש" (לו:ו). בס' דרש משה מובא ממרן הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל: צריך להבין מדוע צוה משה שלא לנדב עוד למשכן, הרי להקדיש לבדק הבית הוא מצוה, כדאיתא (ביצה לו): אף שלא ידוע צורך.

ונראה דהוא מענין איסור להחרים כל אשר לו (ערכין כח), והי' בכאן האיסור בהוראת שעה שלא ינדבו עוד כיון שיש כבר יותר מכדי הצורך, והטעם שידע משה שאף במה שישאר לכל אחד לעצמו אפשר לעשות לכבוד שמים ורצון השי"ת, ואף בהנאת גופו יש לעשות רצון השי"ת בידיעתו שהוא נתינה מה' ליהנות בהם ולהתגאות בהם לכבוד שמים, ד"כ פעל ה' למענהו" (משלי טו:ד). ובכל דבר יש לעשות רצון השי"ת, לא רק בבנין מקדש וכדומה שהם דברים מובנים וידועים לכל, אלא גם בכל דבר.

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'" (לה:א). ופירש"י: "ויקהל משה" - ממחרת יום הכיפורים, כשירד מן ההר.

והנה בפ' יתרו, כשמספרת התורה אודות ביאת יתרו למחנה ישראל, כתוב: "ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם" (יח:ג), וגם שם פירש רש"י: "ויהי ממחרת" - מוצאי יום הכיפורים הי' וכו'. ומהו ממחרת? למחרת רדתו מן ההר.

ויש לעיין - מהו הקשר בין ציווי נדבת המשכן לבין קביעות בתי דינים?

בפשטות יש לפרש הענין על פי מ"ש הבית הלוי להסביר סמיכות פרשת תרומה לפרשת משפטים, וז"ל: דבתחילה קודם שיעשה האדם צדקה בממונו צריך לראות שלא יהי' בממונו חשש גזל, דאם לא כן אין הצדקה מועלת לו כלל, וכמו דלולב הגזול פסול משום מצוה הבאה בעבירה. וזהו שאמר הפסוק: "והוסג אחר משפט וצדקה מרחוק תעמוד" (ישעי' נט:ד), דאחר שהוסג המשפט על כן גם הצדקה שעושים עומדת מרחוק, ואינו מועיל להם כלל. וזהו שאמר הכתוב: "שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא" (שם נו:א). ועל כן אמר להם תחילה משפטים, ואח"כ ציום על נדבת המשכן, עכ"ל.

ולפ"ז מבואר שקבע בתי דין ביום שצויה על נדבת המשכן, כדי לאשר שכל מה שיתנו למשכן יהי' שלהם ולא של גזל.

ויש להוסיף שהיו צריכים לברר בפרט את הבעלות על האבני שוהם ואבני מילואים, שהרי במדרש שהובא בספר חמדת הימים התימני (מובא בתורה שלימה בפ' ויקהל פ"ה הערה צ"ה) איתא: אבני שוהם ואבני מילואים ליקטום ישראל מן הים כשנגזר י"ב גזרים מלשונות הבאים מד' נהרי גן עדן, דכתיב "כל הנחלים הולכים אל הים", וכתוב: "שם הברדלח ואבן השוהם" (בראשית ב:יא). [ועיי"ש דמירי בנהר פישון. ועיין בתרגום יונתן עה"פ "והנשיאים הביאו" (שמות לה:כז) דאיתא: וענני שמיא אזלין לפישון ודליין מתמן ית אבני בורלות חילא וית אבני אשלמותא וכו'].

היוצא מזה הוא שאבני שוהם ואבני מילואים היו מביזת הים. והנה, בפענח רזא בפ' יתרו עה"פ: "ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם", איתא: שהיו מדיינים הרבה בביזת הים, שהראשונים [שעברו את הים] לקחו המשובח והרוב, והאחרונים טענו לחלוק עמהם וכיוצא, עכ"ל.

ולפי הנ"ל יש לשער שבודאי התדיינו אודות הבעלות על האבני שוהם ואבני המילואים, וקודם שקיבל אותן משה לצורך המשכן הי' צריך לזהות ולקבוע את הבעלות שלהן.

בענין חיוב נטילת ידיים למנחה ולעריכת

בפרשתנו כתוב: "ויעש את הכיור נחושת ואת כנו נחושת במראות הצובאות וגו'" (לח:ח). בשו"ת הרשב"א (ח"א סי' קצ"א) נשאל: למה תיקנו ברכת על נטילת ידיים בשחרית, שברכה זו לא נתקנה אלא על הפת בשעת סעודה.

וכותב הרשב"א: איברא כך נהגו בכל מקום לברך בשחר על נטילת ידיים ומקפידים בה בכל תנאי הנטילה כבשעת סעודה, ואני לא מצאתי בשום מקום דבר מבורר שיצטרך אדם ליטול ידיו שחרית בכלי, דאי משום שיבתא (עיין יומא עז: וחולין קז:) ובת מלך (שבת קט.) [להעביר רוח רעה השורה על הידים] די ברחיצה. ואי משום תפילה וקריאת שמע, די ברחיצה או בנקיין עפר וצרוורות וכו' וגרסינן בברכות (טו.) רב חסדא לייט אמאן דמהדר אמיא בעידן צלותא. אלא שיש לי קצת דמדומי ראי' לחיוב הנטילה בכלי בשחר ממה שאמרו בפרק כל הבשר (חולין קז:): אמר רב, נוטל [אדם] ידיו שחרית ומתנה עליו כל היום. כלומר, מתנה שתעלה אותה נטילה אפילו לסעודה, ואילו לאכילה נטילה בכלי בעיא. ומדקאמר: "נוטל ידיו שחרית", לכאורה משמע דהכי קאמר: באותה נטילה שנוטל אדם ידיו שחרית, יכול להתנות שתעלה לו כל היום ואפילו לאכילה. ועוד אמרו בפרק הי' קורא (ברכות יד: טו.), א"ר יוחנן, הנוטל ידיו ומניח תפילין וקורא קריאת שמע, זו היא קבלת מלכות שמים שלימה. ומדקאמר "נוטל ידיו" ולא אמר "רוחץ ידיו" כמו שאמרו: "בערב רוחץ פניו ידיו ורגליו", משמע לכאורה שצריך בשחר ליטול ידיו בכלי.

וממשיך הרשב"א: ואם תשאל, מאי שנא תפילת השחר מתפילת מנחה וערבית, יש לומר, לפי שבשחר אנו נעשים כברי' חדשה, דכתיב: "חדשים לבקרים רבה אמונתך" (איכה ג: כג) וכו', וצריכים אנו להודות לו יתברך על שבראנו לכבודו לשרתו ולברך בשמו, ועל דבר זה תקנו בשחר כל אותן ברכות שאנו מברכין בכל בקר ובקר. ולפיכך אנו צריכין להתקדש בקדושתו וליטול ידינו מן הכלי ככהן שמקדש ידיו מן הכיור קודם עבודתו וכו', עכ"ל.

ומה דאין נוטלים הרגלים כמו שעשו הכהנים מן הכיור, עיין בשו"ת נודע ביהודה (מהד"ת אר"ח סי' ק"מ), דבאמת דעת הרמב"ם (הל' תפילה פ"ד ה"ג) היא שבתפילת שחרית יטול פניו ורגליו. וכותב בנו של הנודע ביהודה דאף לטעמא של הרשב"א דהרחיצה בשחרית היא כדי לקדש עצמנו דומיא דכהנים שקידשו בכיור, מ"מ לא צריך להיות דומיא דקידוש הכהנים ממש, והוא רק זכר לדבר, והא ראי' דהרשב"א לא הזכיר אלא "ככהן שמקדש ידיו מן הכיור", ולא הזכיר כלל רגלים.

בדיני נטילת ידיים שחרית (או"ח סי' ד' סע' א') כותב המחבר: ירחץ ידיו ויברך על נטילת ידיים, וכותב המג"א: לפי מאי דקיימא לן (בריש סי' ז') אפילו עשה צרכיו ועומד להתפלל [מנחה או ערבית] אינו מברך על נטילת ידיים, ובשחרית מברכין, צריכים לומר כמו שכתב הרשב"א דבבוקר נעשה כברי' חדשה וצריכים אנו להודות לו, ועל דרך זה תקנו כל ברכות השחר, לפיכך צריכין אנו להתקדש בקדושתו וליטול ידיו מן הכלי ככהן שמקדש ידיו מן הכיור קודם עבודתו.

ומסביר המחצית השקל דלפי הרא"ש (שו"ת כלל ד' סק"א) דס"ל דהטעם שנוטלים ידיים בשחרית הוא משום דאי אפשר שבליה לא נגע בשינה במקום הטינופת, א"כ גם במנחה אם עשה צרכיו ורצה להתפלל צריך רחיצה ולברך על נטילת ידיים, אבל לפי מה דקיי"ל דאפילו עשה צרכיו אינו מברך קודם תפילת מנחה או ערבית, צריכים לומר הטעם כמו שכתב הרשב"א דנוטלים לברכה בבוקר משום שנעשה כברי' חדשה שהחזיר יתברך נשמות לפגרים מתים, ולכן יותר צריך לעשות לתפילת שחרית דמיון לעבודת קרבנות שהכהן הי' צריך

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לח:כא). כתב רש"י: "המשכן" "משכן" - רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל. "העדות" - עדות לישראל שיותר להם הקב"ה על מעשה העגל.

בס' טללי אורות מובא מהג"ר דוד יונגרייז זצ"ל: אומרת הגמ' (יומא נד:): בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה. ונתקשו הראשונים מדברי הגמ' (ב"ב צט:): שבזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום לא הי' פניהם איש אל אחיו, וכיצד אפוא היו הכרובים מעורין זה בזה.

בס' פרשת דרכים לבעל משנה למלך (ירך עצב) הביא בשם חכמי אשכנז לתרץ, שרמז בזה הקב"ה שבחורבן העצים והאבנים נתכפרו עונותיהם של ישראל, ועל כן אף בעת החורבן הראה שהשכינה שורה בישראל.

ובזה יש לפרש את הפסוק "צרוור המור דודי לי בין שדי ילין" (שיה"ש א:ג). ואמרו על זה במדרש: בשעה שאתה מיצר ומימר לי, אתה נעשה דודי לי (עיין שיה"ש פ"א:ב). אך לפ"ז מה פרשו של המשך הפסוק "בין שדי ילין" (עיין שבת פח:).

אלא הכוונה שבשעת החורבן - שעה שאתה מיצר ומימר, או נעשה "דודי לי", שמתכפרין עונותיהן של ישראל ע"י החורבן. ודבר זה אף נרמז באופן עמידת הכרובים, שגם בשעת החורבן - "בין שדי ילין", היתה השכינה שורה בישראל.

וזהו פי' הכתוב "משכן העדות", שגם בשעה שנתמשכן המשכן - בעת החורבן, היתה "עדות" שהשכינה שורה בישראל ע"י אופן עמידת הכרובים שהיו פניהם איש אל אחיו.

"ויעש את ציץ נזר הקודש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קודש לה'" (לז:ל). בס' ושלל לא יחסר מובא: מדוע נאמר "ויכתבו" בלשון רבים ולא "ויכתב", והרי מן הסתם אדם אחד כתב ולא רבים?

בס' וילקט יוסף הביא הרה"ח ר' יוסף מנדלקורן ביאור נפלא ששמע מהאדמו"ר בעל בית ישראל מגור בשם אביו האדמו"ר בעל אמרי אמת מגור: במשנה (יומא פ"ג מ"א) מסופר על בן קמצר, שהיתה לו מומחיות מיוחדת בכתיבה, ומכיון שלא רצה ללמדה לאחרים, קראו עליו את הפסוק "שם רשעים ירקב". והגמ' (שם לח:): מבארת מה היתה מומחיותו היחודית של בן קמצר: אמרו עליו שהי' נוטל ארבעה קולמוסין בין אצבעותיו, ואם היתה תיבה של ארבע אותיות - הי' כותבה בבת אחת.

איזו תועלת היתה בכתיבת ארבע אותיות בבת אחת? התוס' יו"ט כתב שהתועלת היתה בכתיבת השם, שכתבוהו כולו בבת אחת, שלא יהי' רגע שיהי' השם חסר. ובמנחת חינוך (מצוה תל"ז) מצא תועלת נוספת בכתיבת השם הוי"ה בבת אחת, כי כאשר כותב אותיות השם בזה אחר זה, יש בכתיבת האות ו' כעין קלקול לשתי האותיות הקודמים ו' ה', שעד עתה היו שם שלם בפני עצמו, ובהוספת האות ו' חדלו מלהיות שם שלם.

לפ"ז, אמר האמרי אמת, מובן היטב מדוע נקט הפסוק לשון "ויכתבו" - לומר שארבעה אנשים כתבו בבת אחת את השם הקדוש על הציץ!

קידוש, אף שהכהן הי' צריך לקדש גם רגליו, מ"מ עשאוהו רק לדמיון, אבל אינו שוה בכל הצדדים לקידוש. (זהו כמו שכתב בן הנודע ביהודה).

ועיין בפמ"ג (א"א סק"א) שמביא ד' טעמים לנטילת ידים שחרית, והנפקא מינות בין הטעמים, ובתוך דבריו כותב דלהרא"ש אם עשה צרכיו והיו ידיו מטונפות, גם למנחה צריך נטילת ידים בברכה. ולפי הרשב"א ה"טעם הוא משום שנעשה ברי' חדשה וצריך לקדש עצמו ככהן מן הכיור, א"כ כשנטל ידיו לשחרית צריך דווקא כלי וכן גברא וכל הדברים הצריכים בנטילת ידים לסעודה, אבל אין חיוב ליטול ידיו למנחה.

בהל' נטילת ידים שחרית (או"ח סי' ד' סע' א') איתא: ירחץ ידיו ויברך על נטילת ידים.

ועיין במ"ב (סוף סק"ד) שכותב: והחיי אדם כתב דנכון להמתין מלברך על נטילת ידים [כשקם בבוקר] עד לאחר שמנקה עצמו ורוצה להתפלל [דאז יצא לכולי עלמא]. אח"כ מצאתי בספר מעשה רב שכן נהג הגר"א ז"ל, ועיין בביה"ל.

ולקמן (סי' ז' סע' א') איתא: כל היום כשעושה צרכיו - בין קטנים בין גדולים - מברך אשר יצר ולא על נטילת ידים אף אם רוצה ללמוד או להתפלל מיד. וכותב המ"ב (סק"ג): אף דקיי"ל בסי' רל"ג סע' ב' דלתפילת מנחה וכן לערבית אפילו אינו יודע להן שום לכלוך צריך ליטול ידיו, וכל שכן כשעושה צרכיו, מ"מ אינו מברך על נטילה אלא בשחרית. ועיין בספר ארצות החיים שכתב דדעת רוב הפוסקים דאם עשה צרכיו לגדולים ואח"כ רוצה להתפלל - מברך על נטילת ידים, ומ"מ לכתחילה אין לזוז מפסק השו"ע, ועיין בספר מעשה רב.

בהל' תפילת המנחה (סי' רל"ג סע' ב') איתא: אם יש לו מים, צריך ליטול ידיו כדי להתפלל אע"פ שאינו יודע להם שום לכלוך, ולא יברך. ומסביר המ"ב: צריך ליטול - בין לתפילת המנחה בין לתפילת ערבית, דמצוה ליטול ידיו לתפילה, ואם נטל ידיו לתפילת המנחה ולא הסיח דעתו משמירתן, אין צריך ליטול ידיו לתפילת ערבית.

ועיין בערוך השלחן (סי' רל"ג סע' ט') דהוא הדין כשנטל ידיו כשבא לבית הכנסת להתפלל אפילו שהה הרבה עד שהתפלל, אין צריך ליטול, כיון דלא יצא מבית הכנסת.

ובשו"ת תשובות והנהגות (ח"ג סי' ה'), מובא בפסקי תשובות סי' רל"ג סע' ט') איתא: והמדקדקין נוהגים ליטול ידיהם לפני כל תפילה אף ששמרו ידיהם בטהרה מתפילה קודמת, כי אחד מטעמי

נטילת ידים זו הוא כעין עבודת הכהנים בבית המקדש שהיו מקדשים ידיהם ורגליהם לפני כל עבודה ועבודה.

ומוסיף הרמ"א: ואפילו עומד מלמודו, יטול ידיו לתפילה. ופי' המ"ב: מלמודו - ר"ל, דמסתמא לא נגע באמצע הלימוד במקום מטונף, אפ"ה מצוה ליטול בשביל התפילה. וכתב המג"א דמ"מ אם נטל לתפילה והפסיק בלימוד, א"צ ליטול שנית, ובשבת שמפסיקין במכירת המצוות, צריכין ליטול שנית לתפילת המוסף א"כ לא הסיח דעתו משמירת ידיו. והא"ר כתב דכל זמן שהם בבית המדרש, מן הסתם אין כאן היסח הדעת, וכן המנהג (סק"ח). ואפילו נטל ידיו לאכילה ואכל ולא הסיח דעתו, צריך נטילה לתפילה, שאין נטילתו לאכילה עולה לתפילה. [ועיין בדעת תורה (סי' צ"ב) שכתב דצ"ע אם נטל מים אחרונים אם צריך ליטול ידיו שנית לתפילה. אבל נטילת ידים שחרית שקם ממיטתו ולא הסיח דעתו, עולה לו לתפילה (סק"ט)].

ומסיים המחבר: ואם אין לו מים מזומנים, אינו צריך ליטול. ומסביר המ"ב: אלא ינקה ידיו בכל מידי דמנקי. וכל זה בסתם ידים, אבל אם נגע ידיו במקום מטונף או עשה צרכיו, צריך לחזור אחר מים אף בתפילה מנחה ומעריב וכמו בתפילת שחרית וכו', עכ"ל.

והנה בספר מעשה רב להגר"א (סע' ג') איתא: עיקר נטילת ידים לתפילה נתקן, ולכן יש ליטול ולברך לכל תפילה ויקפיד לכתחילה ליטול בכלי כמו לאכילה. ובשחרית יש לסמוך ברכת על נטילת ידים לתפילה, ולא יאמר אותו תיכף כשקם כשאין דעתו להתפלל מיד, ובלבד שלא ישכח.

בספר אשי ישראל (פ"ב סע' ל"ח) איתא: אם אין לו במקומו מים, יודע שיוכל להשיג מים במקום אחר, בשחרית שידי בודאי מטונפות, וכן במנחה ומעריב אם יודע שעשה צרכיו או שטינף את ידיו צריך לחזור עליהם. אם הוא בבית, או בדרך ויש לו מים במקום אחר אך אינם בכיוון שאליו הוא הולך, צריך ללכת עד מרחק מיל. והוא זמן הליכה של כשמונה עשרה דקות. ואם המים נמצאים בדרך הילוכו, צריך לחזור עליהם עד מרחק של ארבעה מילין. ואם הוא מסופק אם יש שם מים, או שהם מרוחקים משיעור זה, אינו צריך לחזור אחריהם, אלא יקנח ידיו בצרור או בעפר ובכל דבר המנקה, אבל לתפילת מנחה ומעריב ויודע שלא עשה צרכיו או טינף ידיו, אם אין לו מים מזומנים במקומו, אין צריך לחזור אחריהם. ואם עשה צרכיו דינו כתפילת שחרית.

בספר אוצרות ההלכה (ח"ג עמ' 188) מובא מספר שאילת רב (עמ' ע"ט אות ד') בשם הגר"ח קנייבסקי זצ"ל: כשם שאנשים צריכים ליטול ידים לפני תפילת מנחה ולפני תפילת ערבית, כך גם נשים צריכות ליטול את ידיהן לפני שמתפללות.

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

PARSHIYOS VAYAKHEL-PEKUDEI
© COPYRIGHT 2026
BY RABBI MATIS BLUM Z"L

לז"נ אסתר בת שלמה זלמן שטרן ע"ה

רוחמה ליבא בת רבקה לרפו"ש
צביה חיה בת לאה ברעניא לרפו"ש

“לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת” (לה: ג)
“You shall not burn a fire in all of your dwellings on the day of Shabbos.”

The *Akeidas Yitzchok* explains homiletically that since people are idle from work on Shabbos and they mingle together, there are many opportunities in which disagreements and disputes can arise. Therefore, the Torah admonishes: You shall not fan the fires of controversy on Shabbos.

Hagaon Rav Yehonason Eibeschutz, Z'T'L, said that the Torah went out of its way to mention the prohibition of igniting or adding to a fire on Shabbos because Shabbos commemorates the fact that Hashem abstained from any form of *Melacha* after creating the world. However, Chazal say that fire was not created until after Shabbos. This being the case, since Hashem, *Kevayachol*, did not rest from this *Melacha* we might think that it is not applicable to us. Therefore, the Torah emphasizes that in spite of this it is forbidden for us to make a fire on Shabbos.

The *Divrei Yirmiya* points out that Shabbos observance is the greatest key to Jewish survival. Therefore, after stating that the individual who desecrates the Shabbos is punished by death, the Torah warns that *chillul Shabbos* figuratively ignites a raging fire which can spread to the entire Klal Yisroel, and ravage them, *chas v'shalom*.

This is what Yirmiya meant when he said:
“ואם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת, והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלים ולא תכבה” (ירמי' יז: כז)
“And if you do not hearken to Me to sanctify the day of Shabbos, I will ignite a fire in her walls, and it will consume the palaces of Yerushalayim, and it will not be extinguished.”

“והנשאים הביאו את אבני השהם וגו'” (לה: כז)
“And the princes brought the *Avnei Shoham*.”
Rashi explains the word והנשאים is written in a deficient manner because they were derelict in their responsibilities to contributing towards the Mishkan. They said that they would wait to see what the rest of Klal Yisroel would give,

and they would fill in whatever was lacking. However, Bnei Yisroel gave all that was necessary for the Mishkan, and the only items that the *Nesi'im* could contribute were the stones for the *Eifod* and *Choshen*.

Why were the *Nesi'im* punished; their intentions were good - to fill in anything that was missing?

The *Brisker Rov, Z'T'L*, noted that when one has an opportunity to perform a Mitzva, he must not make any *Cheshbonos* (calculations). Rather, he must do everything in his power to fulfill the Will of his Creator. Since contributing to the Mishkan was a Mitzva, the *Nesi'im* should have seized the opportunity to donate whatever they could immediately.

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

The Gemorah cites the minority view of Rabbi Yosi that the Torah singles out - by mentioning explicitly - the prohibition of making a fire on Shabbos to teach us that one who makes a fire on Shabbos receives Malkos (for a *Lav*) and not *Sekilla* (see Shabbos 70a).

According to Rabbi Yosi that *Hav'ara* (igniting a fire) is only a *Lav*, what is the status of *Mechabeh* (extinguishing a fire) - is it a *Lav* or a *Chiyuv Sekilla* (or *Chatas*)?

The Tosafos Yeshanim (Shabbos 31b) writes that the Posuk just mentions that making a fire is only a *Lav*. Thus, all other Melachos - including extinguishing - are punishable by *Sekilla* (or *Chatas*). It seems that this is also the view of the Tosafos Yom Tov (Shabbos 4:2) and the *Mirkeves Hamishna* (cited in Kovietz Al HaRambam, Hil. Shabbos 7).

The Teshuvos Chavos Ya'ir (132) writes that the two Melachos are interconnected, and if igniting a fire is only a *Lav*, then extinguishing one is also a *Lav*. The Rashash (Shabbos 73) writes that it appears that this is the view of Tosafos (Beitzta 23a). Also see Gilyonei Hashas (Shabbos 6b) and Teshuvos Har Tzvi (O.C. 149).

QUESTIONS OF THE WEEK

1) When are Vayakheil and Pekudei read separately

- during a *Shana Peshuta* [non-leap year]?
- 2) When was the *Shomir* created?
 - 3) Can the Beis Hamikdash be built using bricks instead of stones?
 - 4) From where do we know that Beis Din cannot execute someone on Shabbos?
 - 5) If one plants a seed in the ground on Shabbos and removes it before it has a chance to germinate, is he *Chayov*?
 - 6) From where did the clouds gather the stones for the Eifod and Choshen?
 - 7) When Moshe erected the Mishkan, what did the *Mal'achim* do in Heaven?
 - 8) Why was Moshe willing to accept the "טבעת וכומז" but refused to accept the mirrors (מראות הצובאות) which seem to have been used more modestly?
 - 9) What did the *Mon* have to do with the construction of the Mishkan and the Bigdei Kehuna?
 - 10) For how long a time were donations accepted for the Mishkan?
 - 11) What does women's jewelry have to do with Rosh Chodesh?
 - 12) How many loaves of impure gold had to be smelted in order to obtain one loaf of pure gold for the vessels of the Beis Hamikdash?
 - 13) How do Chazal refer to Parshas Pekudei?
 - 14) Why do we recite "וייהי נועם" on Motza'ei Shabbos?

ANSWERS

- 1) Vayakheil and Pekudei are read separately during a *Shana Peshuta* when the first day of Rosh Hashana falls on Thursday and Marcheshvan and Kislev contain 30 days (Bei'ur Halacha 428, D.H. Bemidbar).
- 2) The *Shomir* was created during twilight of the first Erev Shabbos (Avos 5; Sota 48b).
- 3) The Beis Hamikdash may be built of brick as well as stone (Rambam, Hil. Beis Habechira 1:8).
- 4) We learn the prohibition of executing a person on Shabbos from the verse, "You shall not burn a fire in all your dwelling places on Shabbos" (Shmos 35:3). This verse refers to *Misas Sereifa*, and it is deduced from here that other forms of execution are likewise forbidden on Shabbos (see Chinuch 114).
- 5) According to the Minchas Chinuch (32; Moseich Hashabbos 2), if one places a seed in a place where it can grow, he has violated the prohibition of planting

- (*Zorei'a*) regardless of whether or not the seed germinates.
- 6) From the Pishon River (Targum Yonoson 35:27).
 - 7) They erected one there (Ba'al Haturim 40:18).
 - 8) The Ramban (38:8) explains that Moshe accepted the טבעת וכומז because they were mixed together with all of the other donations to the Mishkan. However, the מראות הצובאות were to be used alone to fashion the *Kiyor*, and therefore, Moshe rejected them at first because he felt that they had been used to incite the Yeitzer Hora.
 - 9) Various precious stones fell with the *Mon* and Bnei Yisroel brought them with their donations to the Mishkan (Yoma 75a).
 - 10) Over the course of two mornings (Tanchuma Yoson, Teruma 3).
 - 11) Since the Jewish women refused to give their jewelry to the men for the Eigel, Rosh Chodesh was taken from the men and given to the women to be considered their Yom Tov (see Tur O.C. 417; Da'as Zekeinim, Shmos 35:22).
 - 12) One thousand (Yerushalmi Shekalim 4:3).
 - 13) Parshas Mishkan Sheini (Yerushalmi Brachos 4:3).
 - 14) The Tur (O.C. 295) writes that it is a *Mizmor* of Bracha that Moshe blessed Bnei Yisroel with when they completed the Mishkan. Therefore, at the beginning of the week, we ask Hashem to bless the undertakings of our hands.

NOW AVAILABLE

The sefer נר מתהיהו is available for purchase:

- in seforim stores
 - via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
 - by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood.
- Please be in touch via email.

The sefer מצא טוב on שמחות and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

The material for this issue has been reprinted from previous years